

STRATEGI
2025–2029

Strategin har beslutats av institutets styrelse den 13 november 2024.

Institutet för mänskliga rättigheter har i uppdrag att främja säkerställandet av mänskliga rättigheter i Sverige. Vårt uppdrag är brett, och våra resurser är begränsade. Därför behöver vi prioritera. I den här strategin synliggör vi vår långsiktiga riktning för perioden 2025–2029. Strategin har beslutats av institutets styrelse.

Institutets strategi har tagits fram i samråd med institutets råd för de mänskliga rättigheterna och genom aktiv involvering med företrädare för funktionsrättsrörelsen.

4 Vår vision

5 Vår mission

6 Våra strategiska mål

1. Brett engagemang för mänskliga rättigheter
2. Varje människa kan göra anspråk på sina mänskliga rättigheter
3. Det offentliga Sverige tar ansvar
4. Ett oberoende och effektivt Institutet för mänskliga rättigheter

12 Institutets särskilda roll att främja, skydda och övervaka rättigheter för personer med funktionsnedsättning

14 Vi prioriterar

- Stöd för prioriteringar
- Institutets uppdrag enligt lag

Vår vision

Vår vision är ett samhälle där varje människa åtnjuter sina mänskliga rättigheter.

Vår mission

Institutet försvarar och driver på för att Sverige ska respektera, skydda och fullgöra de mänskliga rättigheterna. Vi är ett starkt och modigt institut som med stor trovärdighet agerar oberoende. Vi utför vårt uppdrag i dialog och samverkan med civilsamhället och andra aktörer.

Våra strategiska mål

De strategiska målen beskriver vad institutet vill uppnå på längre sikt och är en konkretisering av visionen. I de strategiska målen finns institutets långsiktiga riktning för de kommande fem åren.

Brett engagemang för mänskliga rättigheter

Samhället genomsyras av respekt för de mänskliga rättigheterna som ses som viktiga att försvara och omsätta i handling. Kunskapen och medvetenheten om mänskliga rättigheter är utbredd och varje ny generation blir engagerad för demokrati och mänskliga rättigheter. Civilsamhället i form av enskilda, grupper och organisationer, har stärkta möjligheter att verka för mänskliga rättigheter.

Institutet har under 2025–2029 bidragit till:

- en respektfull och kunskapsbaserad debatt om mänskliga rättigheter
- stärkt engagemang och kunskap för demokrati och mänskliga rättigheter bland unga
- att värna och främja villkoren för människorättsförsvarare samt civilsamhällets möjlighet att engagera sig och verka för mänskliga rättigheter

Varje människa kan göra anspråk på sina mänskliga rättigheter

De mänskliga rättigheterna har konkret betydelse i människors vardag. Enskilda och grupper har möjlighet att framföra sina åsikter och bli lyssnade till i frågor som rör dem. Den enskildes rättigheter tydliggörs i lagstiftning. Systemen för att klaga, få sin sak prövad och kunna få upprättelse är enkla och tillgängliga. Den enskilde har tillgång till bra information och gott stöd för att hävda sina mänskliga rättigheter. Sverige har tillträtt de tilläggsprotokoll som ger enskilda klagorätt till internationella övervakningskommittéer, vilket innebär utökade möjligheter att få sin sak prövad också utanför Sverige.

Institutet har under 2025–2029 bidragit till:

- fördjupade granskningar om hur mänskliga rättigheter respekteras och fungerar i människors vardag
- att enskilda får ökad kunskap om hur de kan göra anspråk på sina rättigheter samtidigt som möjligheterna att få upprättelse stärks
- att Sverige tillträder de tilläggsprotokoll som ger klagorätt internationellt när sådan saknas i Sverige

Det offentliga Sverige tar ansvar

Stat, region och kommun arbetar systematiskt med att respektera, tillgodose, skydda och främja de mänskliga rättigheterna. Offentliga aktörer har god kunskap om mänskliga rättigheter och förmåga att analysera brister i samt utveckla den egna verksamheten. Det offentliga verkar för och följer upp att företag och andra aktörer bedriver verksamhet i enlighet med de mänskliga rättigheterna.

De mänskliga rättigheterna skyddas i både grundlag och annan lag. Nya lagar och regler tas fram i överensstämmelse med mänskliga rättigheter. Där offentlig verksamhet bedrivs finns god kunskap om hur lagar och regler ska tolkas och tillämpas i förhållande till mänskliga rättigheter. Forskning om mänskliga rättigheter främjas och sprids.

Institutet har under 2025–2029 bidragit till:

- granskning och främjande av offentliga aktörers efterlevnad av och systematiska arbete för mänskliga rättigheter
- kunskap om hur lagar och regler bör utformas, tolkas och tillämpas i förhållande till mänskliga rättigheter
- att forskning om mänskliga rättigheter främjas och sprids
- att synpunkter och rekommendationer från internationella granskningar av Sveriges efterlevnad av mänskliga rättigheter följs upp och får gott genomslag i Sverige

Ett oberoende och effektivt Institutet för mänskliga rättigheter

Institutet har, i enlighet med Parisprinciperna, en ändamålsenlig organisation samt den mångsidiga kompetens och de resurser som krävs för att genomföra dess uppdrag. Institutet använder effektiva, rättighetsbaserade arbetssätt och har en kultur som präglas av respekt, tillit och delaktighet. Institutet är en stark och tydlig röst i främjandet av mänskliga rättigheter.

Institutet har en oberoende, aktiv och transparent samverkan med såväl rättighetsbärare och deras företrädare som de ansvariga, skyldighetsbärarna. Institutet värnar särskilt om dialogen med de rättighetsbärare som har svårt att få sina röster hörda.

Institutet har etablerat en hållbar struktur för sitt arbete med att främja, skydda och övervaka funktionsrättkonventionen och aktiv involvering, i enlighet med artikel 33 i funktionsrättskonventionen.

Institutet har under 2025–2029:

- verkat för att stärka institutets strukturella förutsättningar i enlighet med de rekommendationer som GANHRI (den globala alliansen för nationella institutioner för mänskliga rättigheter) har gett oss
- utvecklat goda former för dialog och samverkan med rättighetsbärare och skyldighetsbärare
- stärkt institutets förmåga och kapacitet att nå ut brett i hela landet och få genomslag
- utvecklat en strategi för institutets ansvar att främja, skydda och övervaka rättigheterna i funktionsrättkonventionen med välfungerande protokoll och procedurer för aktiv involvering
- stärkt institutets kompetensöverföring samt kapacitet att rekrytera och behålla nödvändig kompetens med mångsidig erfarenhet. Institutet bedriver ett aktivt utvecklingsarbete för att attrahera och nå kompetenser med en bred mångfald och erfarenhet

Institutets särskilda roll

att främja, skydda och övervaka
rättigheter för personer
med funktionsnedsättning

Som oberoende nationell mekanism ska institutet främja, skydda och övervaka genomförandet av konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (funktionsrättskonventionen) i enlighet med artikel 33.2 i konventionen.

Genomförandet av uppdraget följer två olika spår.

- Det första spåret består av ett fokuserat arbete med att främja, skydda och övervaka genomförandet av funktionsrättskonventionen. För att åstadkomma ett fokuserat arbete kommer en särskild strategi för institutets ansvar att främja, skydda och övervaka rättigheterna i konventionen med välfungerande protokoll och procedurer för aktiv involvering att utvecklas. Den särskilda strategin tar sin utgångspunkt i denna strategis vision, mission och strategiska mål.
- Det andra spåret inriktar sig på att arbeta med ett systematiskt funktionsrättsperspektiv i hela verksamheten, precis som vi har ambitionen att genomgående arbeta med intersektionellt perspektiv i allt vi gör.

Vi prioriterar

Institutet för mänskliga rättigheter har, och ska ha, ett brett mandat. Som Sveriges oberoende institution för mänskliga rättigheter bestämmer vi själva den närmare inriktningen av vår organisation och verksamhet.

Utifrån de begränsade resurser som institutet förfogar över krävs att vi prioriterar. De strategiska målen för 2025–2029 beskriver vår långsiktiga riktning. Prioriteringar kommer att behöva ske i den årliga verksamhetsplaneringen och i den löpande verksamheten samt då ta sin utgångspunkt i denna strategi och dess strategiska mål. Prioriteringen sker också utifrån en bred omvärldsbevakning. En central del i omvärldsbevakningen är dialog med institutets råd för de mänskliga rättigheterna, civilsamhället och andra aktörer. Dessutom är internationella granskningar av Sveriges efterlevnad av de mänskliga rättigheterna och de rekommendationer som Sverige får från olika granskningsorgan av betydelse för våra prioriteringar.

Stöd för prioriteringar

När vi gör våra prioriteringar utgår vi från följande frågor:

Mandat

Rör området eller frågan institutets mandat, det vill säga mänskliga rättigheter inom Sveriges jurisdiktion?

Allvarlighetsgrad

Kan området eller frågan innebära en allvarlig kränkning, eller brist i efterlevnaden av mänskliga rättigheter? Drabbas individer som är extra utsatta eller sårbara?

Omfattning

Rör området eller frågan ett problem som pågått, eller riskerar att pågå, under en längre tid? Berörs, eller riskerar, många individer att beröras, direkt eller indirekt? Hur utbrett är problemet geografiskt?

Samspel med andra aktörer

Arbetar andra aktörer med området eller frågan? Kan institutet komplettera och förstärka det arbete som utförs av andra aktörer? Kan rättighetsbärare/ civilsamhället aktivt involveras i vårt arbete? Ska frågan granskas av någon av de internationella granskningsorganen?

Kunskapsläget

Saknas kunskap om området eller frågan i Sverige? Kan institutet utifrån sitt mandat bidra till unik och relevant kunskap om inom området eller i frågan?

Förändringspotential

Finns det förutsättningar att skapa förändring genom att fokusera på området eller frågan? Finns det en koppling till institutets strategiska mål.

Balans

Inga utmaningar för mänskliga rättigheter bör över tid uteslutas med tanke på institutets breda mandat. Finns det över tid en balans i vårt arbete vad gäller olika typer av mänskliga rättigheter?

Resurser

Har institutet tillräckligt med resurser, tid och budget, för att ta sig an området eller frågan?

Institutets uppdrag enligt lag

Institutets uppgifter framgår av lagen (2021:642) om Institutet för mänskliga rättigheter.

Institutet etablerades i syfte att inrätta en oberoende svensk institution med en stark ställning och ett brett mandat att främja säkerställandet av mänskliga rättigheter i Sverige i enlighet med FN:s principer för nationella institutioner för mänskliga rättigheter, de så kallade Parisprinciperna. Institutet är ackrediterat av den globala alliansen för nationella institutioner med A-status vilket betyder att institutet fullt ut lever upp till Parisprinciperna.

Institutet har ett brett mandat och ska främja säkerställandet av de mänskliga rättigheterna i Sverige, med utgångspunkt i regeringsformen, tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen, den europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (EKMR), Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (EU:s rättighetsstadga), och andra för Sverige folkrättsligt bindande förpliktelser inom området mänskliga rättigheter. Institutet får föreslå för regeringen att Sveriges folkrättsliga åtaganden utvidgas inom området mänskliga rättigheter. Institutet ska däremot inte pröva enskilda klagomål om kränkningar av de mänskliga rättigheterna. Institutets uppgifter

är att följa, undersöka och rapportera om hur de mänskliga rättigheterna respekteras och förverkligas i Sverige. Institutet ska lämna förslag till regeringen om de åtgärder som behövs för att säkerställa de mänskliga rättigheterna, ha kontakter med internationella organisationer och även i övrigt delta i internationellt. Institutet ska även främja utbildning, forskning, kompetensutveckling, information och ökad medvetenhet om de mänskliga rättigheterna. Institutet ska också fullgöra de uppgifter som en oberoende nationell mekanism har enligt artikel 33.2 i konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (funktionsrättskonventionen). Den oberoende mekanismen ska främja, skydda och övervaka genomförandet av konventionen. Av lagen om institutet framgår vidare att institutet inom ramen för sina uppgifter själv bestämmer sin organisation och den närmare inriktningen av sitt arbete. Institutets oberoende är centralt för att kunna bidra till säkerställandet av de mänskliga rättigheterna i Sverige. En viktig del av oberoendet är att institutets uppgifter finns reglerade i lag och kräver riksdagens godkännande för att ändras.

mrinstitutet.se